

mujale selgeste tähhendada. Kui tulles ajaastaja kalen-
drin jälle ülespandas, mes toni ajani om wäljatulnu, nink
ni egga ajaastaja iks eddesi, sis wõip kalender tulles pöwte
rahwale üts hä ramato jubhataja olla. Weidi om kül
süin niimitetu ramatide sean säratsid, mea Tarto kelemurren
omma kirjutetu; ent sedda ei wõi ütles panna: sest sedda
keelt kõneltas ennege ütten wäikesen kolgan, kui mujal ki-
gin paigun, kon marahwas om ellaman, Tallina keelt pru-
gitas. Roh, kül Tarto nink Wõro rahwas wõiwa ka
Tallina keele ramatid luggeda; egga segi ni wäga raske ei
olle: ta om omäete kiik üts makeel. Tähhelapañeja lug-
geja saap pea arro, et kül mõne sõna nink jalko tõisilde
käuwa. Waña Testamenti nink sure juttuse ramato om-
ma ka ennege Tallina keele kirjutetu, siiski loewa meije kool-
meistre neid ärra, et olle wiggagi. Saksamaal omma ka
mitme saksa keele murre nink Perlini linan Preißeimaal mur-
rap rahwas tõiswiist sõnnu kui Stuttgarti linan Württem-
bergi maal; ent kumbagil om üts ramatokeel nink Perlini
trütk tulles Stuttgarti trütkiga ütte. Welles sis Tallina
nink Tarto kelega ei wõi ka ni olla? Egga omäete sedda ei
wõi lota, et se suremb jaggo ma rahwas, mes Tallina
keeli kõnelp nink loep, peap meije wähhemba rahwa keelt
opma ehk meije keele ramatid kirjutama, mes neina ei
mõista; parremb om lota, et meije rahwas sedda nõuwo
wõttas, Tallina keelt oppi, et neina sest henge warrandus
sest offa saas, mes marahwa suremba jao keele pärra käüp.
Olgo nüüd eenkõnest willand, nink kaegem ärra, mes ra-
mato ne omma, mes 1848. nink offalt 1849. ajaastaig om-
ma walge ette tonu.

- 1) Saannumetoja sel aastal 1848, ehk Uut ja
Wanna, ma-rahwa rõmuks ja õppetusseks.
(Johann Jannsen.) Essimenne aasta-jaggo.
Tarto linnas, trütkitud Laakmanni kirjadega, 252 leh-
he külge. 8.

Kes se ramato kirjutaja ehk wäljaandja om, sedda ei näüta
wäälkirri ehk titel selgeste wälja, et kül ramato tiitle-pildi-

keese pääl om üts kilp nätta nink se päle niimi trütkitu:
Johann Jannsen; ent eestkõne pärraotsas saiap sesama
niimi ülewän nink mañu om pantu weel: Wändra kanter.
Meije ei olle seni ajani weel middake Wändra kantrist
kuulnu, es tijake, kas Wändra kanter om, wai ei olle,
ehk mes Wändra kanter niimi olles, ehk kas Wändra kan-
ter mõistap ramatut kirjuta, wai ei mõista, ent sedda ra-
mato olleme läbbituggenu, nink wõime temast sedda tunnis-
tust anda, et teina ma-rahwale üts tark nink mõistlik san-
numetoja ehk kulutaja om. Se ramatokeese läbbi olleme
Wändra kantriga tutwas sanu, nink pakume tälle kui üt-
tele hä sõbrate kät. Üts jubhataja ramato eddeotsan näü-
dap ülles, et 8 luggemise tükki saäl sissen om. 1) Eistafius,
2) Jumala rigist pagganatte seas, 3) Saardami linna pu-
seppa-sel, 4) Krahwi herra ja teina kutsar, 5) Klarus ja
Maria, 6) Kore tütarlaste pegel, 7) Julgus ja argus,
8) Hinrik ja Wilip. Ramat om Tallina keele kirjutet.
Mõne neist luggemise tükkist omma polele jänu; sest om
lota, et tõisel aastal tõine jaggo weel mañu tulles. Ra-
mato hind om 30 Kop. hõbb.

- 2) Palwe, Palwusse, Cenpalwe nink Kättusse
Laulo hengi ärratamisest ello tee pole nink
Jumala kättusses. Tartun 1848. Trütkitu J.
E. Schünmanni lāsja man. 62 lehhe külge. Mañu
om keüdetu: Roggodusse Kori Laulo nink Li-
tania. (Siin meije Kori palles: Oh hallesta me
päle! Nink laulwa ka: Halleluja! Nuw olgo Jum-
malalle.) Tartun 1848. Trütkitu J. E. Schünmanni
lāsja man. 18 lehhe külge. 8.

Se ramatokeene om Welliste-rahwa Jumalaorjuse tarbis
Tarto-keele kirjutetu. Eddimätsen jaun om 22 laulo-num-
rit, tõisen jaun 4. Ramato hind om 25 Kop. hõbb.

- 3) Kullaleib. (Saksa kelest Ma keele.) Wändra
kirriko õppetaja kirjotud. Tarto linnas trütki-
tud 1848 Laakmanni kirjadega. 126 lehhe külge. 8.
Se Tallina-keele ramat annap mitmist waimolikust asjust